

RP 144/2017 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 12 § i kollektivtrafiklagen och till vissa andra lagar som har samband med den

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att kollektivtrafiklagen (869/2009), lagen om säkerhetsrelaterade arbetsuppgifter i järnvägssystemet (1664/2009) och lagen om transportservice (320/2017) ändras.

Genom den lag om ändring av 12 § i kollektivtrafiklagen som föreslås i propositionen utvidgas definitionen för samkommunen Helsingfors-regionenstrafik, som är behörig myndighet för kollektivtrafiken, eftersom dess behörighetsområde utsträcks till att omfatta Sjundeå och Tusby kommuner. I propositionen föreslås dessutom en ändring i övergångsbestämmelsen i 59 § i lagen om ändring av lagen om säkerhetsrelaterade arbetsuppgifter i järnvägssystemet, där det förutsätts att de som inlett sin utbildning före den 1 januari 2013 och som sköter säkerhetsrelaterade arbetsuppgifter ska ha antingen förarbevis eller behörighetsbevis och kompletterande intyg senast den 31 december 2017. Dessutom preciseras III avd. 2 kap. 2 § av lagen om transportservice, som gäller biljett- och betalningssystemens interoperabilitet. Propositionen har samband med regeringens proposition om ändring av lagen av transportservice och vissa lagar som har samband med den. Dessa förslag ges i form av en särskild proposition, eftersom ändringsförslagen är brådskande.

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2018.

MOTIVERING

1 Nuläge och föreslagna ändringar

1.1 Lag om ändring av 12 § i kollektivtrafiklagen

I 12 § i kollektivtrafiklagen (869/2009) föreskrivs det om myndigheter som beviljar tillstånd för linjebaserad trafik. I 3 mom. anges de behöriga regionala myndigheterna, bland dem samkommunen Helsingforsregionens trafik inom det område som kommunerna Esbo, Grankulla, Helsingfors, Kervo, Kyrkslätt, Sibbo och Vanda bildar. Det föreslås att 3 mom. ändras så att behörigheten för samkommunen Helsingforsregionens trafik härefter anges i en allmännare form genom hänvisning till grundavtalet för samkommunen. Sjundeå och Tusby ansluter sig till samkommunen den 1 januari 2018. Eftersom samkommunens område kan utvidgas även i framtiden ska inte längre namnen på medlemskommunerna i samkommunen Helsingforsregionens trafik räknas upp i lagen utan i stället ska det konstateras att samkommunens behörighetsområde fastställs i enlighet med det grundavtal som avses i 56 § i kommunallagen (410/2015). På så sätt undgår man behovet att alltid ändra lagen om nya medlemskommuner ansluter sig till samkommunen.

Kollektivtrafiklagen upphävs den 1 juli 2018 genom lagen om transportservice (320/2017). Eftersom Sjundeå och Tusby ansluter sig till samkommunen redan den 1 januari 2018, dvs. innan lagen om transportservice träder i kraft, måste ändringen göras både i lagen om kollektivtrafik och i lagen om transportservice. Det har lämnats en mer omfattande proposition om ändring av lagen om transportservice. Eftersom ändringen av kollektivtrafiklagen måste träda i kraft redan den 1 januari 2018, föreslås det att denna ändring görs separat.

1.2 Lag om ändring av 59 § i lagen om säkerhetsrelaterade arbetsuppgifter i järnvägssystemet

Enligt 59 § 4 mom. i lagen om säkerhetsrelaterade arbetsuppgifter i järnvägssystemet (1664/2009, *behörighetslagen*) ska personer med säkerhetsrelaterade arbetsuppgifter som inlett sin utbildning före den 1 januari 2013 ha antingen behörighetsbevis eller förarbevis och kompletterande intyg senast den 31 december 2017. I regeringens proposition med förslag till ändring av lagen om transportservice och vissa andra lagar som har samband med den föreslås det att behörighetsbevis som en myndighet beviljar inte längre ska krävas av personer som utför andra säkerhetsrelaterade arbetsuppgifter än framförande av rullande materiel. Enligt den nuvarande praktiken förutsätts förarbevis och kompletterande intyg inte av förare, om framförandet är mycket småskaligt och lokalt. Eftersom de uppgifter där sådana tillstånd krävs tydligt minskar, föreslås det att övergångsperioden förlängs till den 29 oktober 2018, så att de personer som nu innehar säkerhetsrelaterade arbetsuppgifter inom järnvägssystemet och som i framtiden inte längre omfattas av skyldigheten att ansöka om persontillstånd inte ska vara tvungna att ansöka om tillstånd enligt den nuvarande övergångsperioden.

Skyldigheten att ansöka om förarbevis och kompletterande intyg har samband med genomförandet av Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/59/EG vad gäller allmänna yrkeskunskaper, medicinska krav och krav angående förarbevis (*lokförardirektivet*). Enligt lokförardirektivet ska förare ha behörighetsbevis och kompletterande intyg senast den 29 oktober 2018. Det föreslås att regeringens proposition om ändring av lagen om transportservice och vissa andra lagar som har samband med den ska träda i kraft den 1 juli 2018. Genom ändringen upphävs behörighetslagen i dess helhet. Dock föreslås det att den aktuella övergångsperioden

förlängs ända till den 29 oktober 2018, vilket tillåts i lokförardirektivet, för den händelse att behandlingen av lagen om transportservice tar längre tid än väntat.

Eftersom den nuvarande övergångsperioden löper ut den 31 december 2017, bör en lagändring genom vilken den förlängs träda i kraft senast den dagen.

1.3 Ändringen av III avd. 2 kap. 2 § i lagen om transportservice

Enligt III avd. 2 kap. 2 § 1 mom. av lagen om transportservice den som tillhandahåller persontransporttjänster eller förmedlingstjänster inom väg- och spårtrafik eller den som för sådana tillhandahållares räkning svarar för biljett- och avgiftssystemet ska ge dem som tillhandahåller mobilitets- och förmedlingstjänster tillträde till det försäljningsgränssnitt som används för biljett- och avgiftssystemet för att 1) möjliggöra köp av en sådan biljettprodukt som berättigar till en enkelresa till normalpris och i fråga om vilken den reserätt som baserar sig på biljettprodukten enkelt ska kunna påvisas med hjälp av allmänt tillgänglig teknik, eller 2) reservera en enskild resa eller transport vars exakta pris inte är känt när tjänsten inleds, eller som av någon annan orsak enligt överenskommelse ska betalas efter det att tjänsten utförts.

Det föreslås att till 1 mom. fogas orden "utan sådana villkor som begränsar användningen". Det är fråga om en precisering av bestämmelsen, eftersom också det ursprungliga målet har varit att gränssnitten ska vara öppna programmeringsgränssnitt. Öppenheten betyder att det ska vara möjligt att via gränssnittet skaffa en engångsresa utan att den aktör som är skyldig att öppna sitt gränssnitt ställer upp andra villkor eller kriterier för aktörer som är berättigade att utnyttja gränssnittet än sådana som är sedvanliga och har samband med informationssäkerhet, inloggning eller identifiering. Ordalydelsen i 4 § innebär att tillgång till information och informationssystem med hjälp av ett öppet gränssnitt och de stödtjänster, de användarvillkor, den programvara, de licenser och andra tjänster som behövs för tillträdet ska tillhandahållas på rättvisa, skäliga och icke-diskriminerande villkor. Det är alltså fråga om eventuella användarvillkor och andra motsvarande faktorer i samband med att gränssnittet utnyttjas, inte sedvanliga avtalsvillkor genom vilka den aktör som är skyldig att ge tillträde till ett gränssnitt t.ex. kan begränsa återförsäljning eller ställa krav på affärsmodeller eller applikationer för aktörer som förmedlar biljetter via gränssnittet.

1.4 Samband med andra propositioner

Propositionen har samband med regeringens proposition med förslag till ändring av lagen om transportservice och av vissa lagar som har samband med den. Propositionen lämnas i form av en särskild proposition, eftersom ändringsförslagen är brådsakande.

2 Konsekvenserna av lagförslagen

2.1 Ändringen av 12 § i kollektivtrafiklagen

Kommunerna Tusby och Sjundeå har ansökt om medlemskap i Samkommunen Helsingforsregionens trafik från den 1 januari 2018. HRT:s styrelse har godkänt kommunernas ansökan och HRT:s nuvarande medlemskommuner har i enlighet med 57 § i kommunallagen godkänt att samkommunens grundavtal ändras så att kommunerna Sjundeå och Tusby blir medlemmar i samkommunen från den 1 januari 2018. HRT:s samkommunsstämma har behandlat ändringen av grundavtalet. Till följd av ändringen överförs Nylands NTM-centrals uppgifter vad gäller ordnande av kollektivtrafik i Sjundeå och Tusby till HRT. HRT har 2010 gjort en utred-

RP 144/2017 rd

ning om konsekvenserna av att kranskommunerna ansluter sig (https://www.hsl.fi/sites/default/files/uploads/hsl_julkaisu_17_2010_netti.pdf).

För kommunerna Tusby och Sjundeå handlar medlemskapet i HRT om ändring av den behöriga myndigheten i enlighet med EU:s trafikavtalsförordning, ändring av systemet för resebiljetter eller taxor inom kollektivtrafiken, ändring av genomförandet av planering och upphandling inom kollektivtrafiken, informationstekniska system för den kollektivtrafik som används inom kommunens område, kommunens deltagande i finansieringen av infrastruktur för kollektivtrafik inom HRT-kommunernas område samt ändring av kommunens roll vad gäller planering av transportsystemet i Helsingforsregionen.

Tusby och Sjundeå ansluter sig till det biljettsystem som används inom HRT-området, vilket ger kommunerna möjlighet att ordna kollektivtrafiken på ett mer kostnadseffektivt sätt än i nuläget. Kollektivtrafiken kan ordnas så att den stöder sig på spårförbindelserna i HRT-området tack vare att alla kollektivtrafikformer använder en enhetlig biljettprodukt. Tack vare att kollektivtrafiken ordnas på ett mer kostnadseffektivt sätt kan Tusby och Sjundeå förbättra sitt utbud av kollektivtrafik, i synnerhet under tystare tider i trafiken på kvällar och veckoslut.

För Tusby kommun uppskattas kostnaderna för medlemskapet i HRT bli cirka 3,04 miljoner euro per år. Det uppskattas att cirka 480 000 euro utgör fasta kostnader för medlemskap i HRT, medan de övriga kostnaderna orsakas av styrningen av trafiken och kommunens deltagande i finansieringen av infrastrukturen för kollektivtrafik i HRT-området. Dessutom kräver medlemskapet i HRT att kommunerna betalar ett grundkapital i form av en engångsavgift, som uppskattas till cirka 320 000 euro.

För Sjundeå kommun har kostnaderna för att bli medlem i HRT uppskattats till cirka 550 000 euro per år, varav 50 000 är fasta kostnader för medlemskap i HRT medan de övriga kostnaderna orsakas av styrningen av trafiken och kommunens deltagande i finansieringen av infrastrukturen för kollektivtrafik i HRT-området. För Sjundeås del uppskattas det grundkapital som betalas för att bli medlem i HRT till cirka 51 000 euro.

Utvidgningen av HRT:s behörighetsområde bedöms också leda till en tillväxt i Tusbys och Sjundeås kommunalskatteintäkter, eftersom priset för HRT:s periodbiljett leder till att avdragen för arbetsresor i kommunalbeskattningen minskar.

Ändringen bedöms förbättra Sjundeås och Tusbys trafikförbindelser och därmed möjliggöra tillväxt i be-folkning och näringsverksamhet.

Då den offentliga trafiken planeras som en helhet kan elevskjutsar och andra lagstadgade, offentligt finansierade transporter ordnas mer effektivt, vilket bedöms ge inbesparingar för kommunerna. Den tillväxt i passagerarmängd i tåg- och busstrafiken som åstadkoms av bättre servicenivå och lägre biljettpriser antas leda till högre nyttjandegrad och lägre enhetskostnader för det offentliga stödet.

Inkomsterna från tomtförsäljning och hyresintäkter bedöms öka för de kommuner som går med i sam-kommunen Helsingforsregionens trafik då kommunen blir mer attraktiv till följd av en högre servicenivå i trafiken och bostadsbyggnationen ökar. För Sjundeå innebär anslutningen till samkommunen en möjlighet att ordna tågtrafik mellan kommunens centrum och Helsingfors. Om den spårbundna trafiken inte fortsätter, flyttar kommunens centrum sannolikt längre bort från stationen och närmare havet och stamvägen och stöder sig mer på vägtrafiken,

vilket medför betydande kostnader. Om den spårbundna trafiken upphör och personbilstrafiken ökar, är det också negativt med tanke på hållbar utveckling och trafiksäkerhet.

2.2 Ändring av 59 § i behörighetslagen

Genom en övergångsbestämmelse i enlighet med 59 § i propositionen garanteras att personer som utför andra säkerhetsrelaterade arbetsuppgifter inom järnvägssystemet än framförande av rullande materiel inte behöver ansöka om förarbevis, behörighetsbevis eller kompletterande intyg för halvårsperioden mellan den 1 januari 2018 och den 30 juni 2018. Kravet på deras tillstånd stryks helt från den 1 juli 2018 om riksdagen godkänner lagförslaget om ändring av lagen om transportservice. Trots att rätt få har den behörigheten jämfört med antalet behörighetsbrev för förare av rullande materiel (ca 2 000), är det befogat att de som utför säkerhetsrelaterade arbetsuppgifter hos företag och andra aktörer i järnvägsbranschen inte åläggs att ansöka om förarbevis eller behörighetsbevis för en kort övergångsperiod. Så besparas företag och andra aktörer i järnvägsbranschen administrativt arbete och de kostnader det medför. Också Trafiksäkerhetsverket besparas administrativt merarbete för behandling av ansökningar.

Trafiksäkerhetsverket har publicerat en bedömning av konsekvenserna av ändringar i bestämmelserna om behörighet i järnvägsbranschen (Liikenteen turvallisuusviraston julkaisuja 5-2016,

https://www.trafi.fi/filebank/a/1459415880/499683e21d1b992e52fc2fa9cb743c7c/20196-Vaikutusten_arviointi_-_Rautateiden_kelpoisuussaantelyn_uudistaminen.pdf).

2.3 Ändringen av III avd. 2 kap. 2 § i lagen om transportservice

Syftet med ändringen är inte att ändra bestämmelsens sakinhåll, utan endast att precisera det så att det inte uppstår oklarheter om tolkningen. Ändringen har alltså inga fristående konsekvenser.

III avd. 2 kap. 2 § i lagen om transportservice träder i kraft den 1 januari 2018. Den preciserade bestämmelsen bör träda i kraft vid samma tidpunkt.

3 Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts i samband med regeringens proposition med förslag till ändring av lagen om transportservice och vissa andra lagar som har samband med den. Eftersom dessa lagändringar är mer brådskande än de andra föreslagna ändringarna, ingår de i en särskild proposition.

4 Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2018. Sjundeå och Tusby blir då medlemmar i Samkommunen Helsingforsregionens trafik och den övergångsperiod för behörighetslagen som behandlas i denna proposition löper ut.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om ändring av 12 § i kollektivtrafiklagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i kollektivtrafiklagen (869/2009) 12 § 3 mom. 1 punkten, sådan den lyder i lag
1503/2015, som följer:

12 §

Myndigheter som beviljar tillstånd för linjebaserad trafik

Den regionala kommunala myndigheten beviljar tillstånd för linjebaserad trafik som bedrivs
enbart inom dess behörighetsområde. Regionala kommunala myndigheter är

1) Samkommunen Helsingforsregionens trafik inom det område som bildas av de kommuner
som enligt grundavtalet hör till samkommunen,

Denna lag träder i kraft den 201. _____

2.

Lag

om ändring av 59 § i lagen om säkerhetsrelaterade arbetsuppgifter i järnvägssystemet

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om säkerhetsrelaterade arbetsuppgifter i järnvägssystemet (1664/2009) 59 § 4
mom. som följer:

59 §

Övergångsbestämmelser

Personer som utför säkerhetsrelaterade arbetsuppgifter ska ha behörighetsbevis senast den 29 oktober 2018. Förare som har inlett sin utbildning före den 1 januari 2013 ska ha förarbevis och kompletterande intyg senast den 29 oktober 2018.

Denna lag träder i kraft den 201. _____

3.

Lag

om ändring av III avd. 2 kap. 2 § i lagen om transportservice

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om transportservice (320/2017) det inledande stycket i III avd. 2 kap. 2 § 1 mom. som följer:

2 §

Biljett- och betalningssystemens interoperabilitet

Den som tillhandahåller persontransporttjänster eller förmedlingstjänster inom väg- och spårtrafik eller den som för sådana tillhandahållares räkning svarar för biljett- och avgiftssystemet ska ge dem som tillhandahåller mobilitets- och förmedlingstjänster tillträde till det försäljningsgränssnitt som används för biljett- och avgiftssystemet för att utan sådana villkor som begränsar användningen

Denna lag träder i kraft den 201.

Helsingfors den 19 oktober 2017

Statsminister

Juha Sipilä

Kommunikationsminister Anne Berner

1.

Lag

om ändring av 12 § i kollektivtrafiklagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i kollektivtrafiklagen (869/2009) 12 § 3 mom. 1 punkten, sådan den lyder i lag
1503/2015, som följer:

Gällande lag

Förslag

12 §

12 §

*Myndigheter som beviljar tillstånd för linje-
baserad trafik*

*Myndigheter som beviljar tillstånd för linje-
baserad trafik*

Den regionala kommunala myndigheten
beviljar tillstånd för linjebaserad trafik som
bedrivs enbart inom dess behörighetsområde.
Regionala kommunala myndigheter är

1) Samkommunen Helsingforsregionens
trafik inom det område som kommunerna
Esbo, Grankulla, Helsingfors, Kervo,
Kyrkslätt, Sibbo och Vanda bildar,

Den regionala kommunala myndigheten
beviljar tillstånd för linjebaserad trafik som
bedrivs enbart inom dess behörighetsområde.
Regionala kommunala myndigheter är

1) Samkommunen Helsingforsregionens
trafik *inom det område som bildas av de
kommuner som enligt grundavtalet hör till
samkommunen,*

Denna lag träder i kraft den 201.

2.

Lag

om ändring av 59 § i lagen om säkerhetsrelaterade arbetsuppgifter i järnvägssystemet

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om säkerhetsrelaterade arbetsuppgifter i järnvägssystemet (1664/2009) 59 §
4 mom. som följer:

Gällande lag

Förslag

59 §

59 §

Övergångsbestämmelser

Övergångsbestämmelser

Personer som utför säkerhetsrelaterade arbetsuppgifter och som har inlett sin utbildning före den 1 januari 2013 ska ha antingen behörighetsbevis eller förarbevis och kompletterande intyg senast den 31 december 2017.

Personer som utför säkerhetsrelaterade arbetsuppgifter ska ha ett behörighetsbevis senast den 29 oktober 2018. Förare som har inlett sin utbildning före den 1 januari 2013 ska ha förarbevis och kompletterande intyg senast den 29 oktober 2018.

Denna lag träder i kraft den 201.
